

A Szentháromság ismerete és szolgálata

János 17,6-11
Szentháromság ünnepe
1953. május 31.

A mai vasárnapra, Szentháromság ünnepére kirendelt szentírási szakasz egy részlet Jézusnak a halála előtt mondott főpapi imádságából. Mit mond nekünk ez az imádságrészlet az Atya, Fiú, Szentlélek, Szentháromság egy igaz Istenről? Megismerteti velünk a Szentháromság szolgálatát. Nem arra ad tehát feleletet, hogy tőlünk függetlenül, önmagában kicsoda a Szentháromság, hanem azt világítja meg, hogy mi a Szentháromság munkája, s ebből hull vissza azután fény arra a kérdésre is, hogy kicsoda a Szentháromság.

1. Így számol be Jézus munkájáról imádságában Istennek: „Megjelentettem a te nevedet az embereknek.”

A név az írás szerint mindig a lényeg. Az tehát, hogy Jézus megjelentette Isten nevét az embereknek, azt jelenti, hogy megmondotta nekik: ki igazában, lényege szerint az Isten. Örök kérdése az emberiségnek ez. A titokzatos, elrejtőzködő Istenről szeretné levenni a titok fátyolát. Hiábavaló próbálkozása ez az embernek. A bűneset óta ember az Istent nem látta, őt csak a tisztaszívűek láthatják meg, a bűn elfedi előlünk. Sötétben tapogatózó emberi spekuláció minden emberi próbálkozás, amely erre a kérdésre akar felelni: Kicsoda az Isten? Jézusban végre olyan valaki jelent meg, aki nem spekulált arról, hogy kicsoda az Isten, hanem egyszerűen elmondta, megjelentette, hogy milyenek látta Őt. Mert Jézus látta az Istent.

Mi Istennek az a neve, amit Jézus kijelentésképp adott az emberiségnek? Isten Atya. Mi ma már fel sem tudjuk mérni, hogy milyen örömhír volt ez a kijelentés. Úgy hozzászoktunk ahhoz, hogy Isten a mi atyánk, hogy egészen megüresedett számunkra Isten atyai jellege. Gondoljuk meg azonban, hogy mit jelentett ez a pogányok számára, akiknek Istene mind üzlet-isten volt! Semmit sem volt hajlandó ingyen csinálni. Mindenért meg kellett fizetni neki hol kisebb, hol nagyobb áldozattal. Üzlet volt a bálvány-templom, ahol ára volt a gondviselésnek és áldásnak. Jézus evangéliuma után pedig egyszerre családi ház lett a templom, ahol nem üzletfelek adnak és vesznek, hanem ahol az atya gondoskodik gyermekeiről.

Még Izrael népe számára is örömhír volt ez a kijelentés. Az Ótestamentum is beszél ugyan már arról, hogy az egy igaz Isten szerető és kegyelmes mennyei Atya, de még többet ostromozza a nép bűneit, s fenyegeti a bűnöst Isten haragjával.

„Tieid valának”, folytatja tovább Jézus az imádságot. Az tehát, hogy Isten Atya, azt jelenti, hogy én az övé vagyok, mégpedig nem úgy, mint ahogy a tulajdonosé valami birtoktárgy, még nem is pusztán úgy, mint ahogy a Teremtőé a teremtmény, hanem úgy, mint ahogy az atyáé a gyermek. Az atya számára a gyermek nem birtok, hanem gond, kötelesség és felelősség. A 22. zsoltárban is így szól a hívő ember Istenhez: „Születésem óta a te gondod voltam.” (11.v.) Mi is így énekelhetünk: Gondviselő jó Atyám vagy, Óh én édes Istenem!

„Tieid valának és nekem adtad azokat”, folytatja Jézus tovább az imádságát. Aki a Krisztusé és akié Krisztus, az üdvözül. Isten atyai szeretete tehát Jézus kijelentése szerint nem csupán gondviselő szeretet, hanem üdvözítő szeretet is. Eszerint az ige szerint az ember megtérése nem az ember döntése Krisztus mellett, hanem az Atya döntése az ember mellett. Üdvösségünk nem ott kezdődik, ahol felragyog előttünk Krisztus, hanem sokkal messzebb, Isten trónjánál, ahol megszületik az Atya kegyelmi döntése rólam: Ezt a gyermekemet Fiamnak, a Krisztusnak adom. Felmerül persze itt egy sereg kérdés: Ellenállhatatlan-e az Atya üdvöntése, vagy sem? Ha az Atya döntésén fordul meg, hogy én Krisztusé leszek-e, felelős vagyok-e én akkor, ha nem térek meg? Kérdések ezek, melyekre végső feleletet csak ott kapunk majd, ahol mi is úgy ismerünk majd, amint mi ismertünk, ne spekuláljunk tehát rajtuk! Tény az, hogy üdvösségünk az Atya ajándéka, elkárhozásunk a magunk szerzeménye. Tény az is, hogy Jézus ilyenek ismerte meg az Atyát és ilyenek jelentette ki. Tény az is, hogy azt akarta, mi is így ismerjük meg az Atyát. Tény az is, hogy tanítványait ebben az imádságban az Atyának köszöni meg. Vajon hálát adhatott-e már Krisztus az Atyának azért, hogy engem is Néki ajándékozott?

2. Mit mond ez az imádság számunkra a Fiú-Istenről?

„Megjelentettem a te nevedet az embereknek... és ők megismerték, hogy én tőled jöttem ki és elhitték, hogy te küldté engem”, így imádkozik Jézus.

A Fiú Isten jelentette ki tehát nekünk az Atya-Istent, mégpedig nemcsak úgy, mint valami ismeretközlést, hanem úgy, hogy ő Maga volt a kijelentés. Isten abban mutatta meg, hogy Atyánk, hogy megszülött Fiát is leküldte értünk és hozzánk. Így visszhangzik a főpapi imádságban Ján 3,16 evangéliuma: „Úgy szerette Isten a világot, hogy az Ő megszülött Fiát adta...” Így borul rá a főpapi imádságra a még előtte álló kereszt árnyéka.

„Ama beszédek, amelyeket nekem adtál, ő nekik adtam,” így imádkozik Jézus. A Fiú-Isten tehát Isten igéjét adta nekünk. Még pedig nemcsak úgy, mint valami lezárt tanrendszert, valami világnézetet, hanem mint élő

kijelentést. Az ige őbenne öltött testet, s most az igében Ő ölt testet. Egykor Isten igéje Jézus által lett élővé a számunkra, ma a mennybe ment Jézus az Isten igéje által lesz élővé számunkra. Benne szól hozzánk, benne beszél bele az életünkbe, benne tanácsol és vezet. Persze, akik megvetik Isten igéjét azok minderről semmit sem tudnak, azok számára a Biblia holt betű, a prédikáció szónoklat csupán, de akik befogadják, megismerik és elhiszik Isten igéjét, amint Jézus mondja a tanítványairól, azok ma is a Fiú-Isten nagy ajándékát magasztalják az Isten igéjében.

„Én ezekért könyörgök, azokért, akiket nékem adtál, mert a tiéid”, így imádkozik Jézus. A Fiú-Isten tehát az Ő közbenjáró imádságát adta nekünk. Sőt nemcsak adta! Ahogyan Isten igéjét is állandóan adja nekünk, mint élő vizet, ugyanúgy közbenjáró imádsága sem a múlt egyetlen eseménye, hanem állandó szolgálata. „Mindenható él, hogy esedezzék érettünk” - mondja Jézusról, mint örök főpapról (Zsid 7,25). Ebben az imádságban nemcsak a 11 tanítvány van benne. Benne van az egész egyház, még pedig nem csupán úgy, mint valami közösség, hanem személy szerint te is, én is. Úgy vagyunk benne, mint ahogy Péter volt benne személy szerint külön a Jézus imádságában azon a borzalmas éjszakán, melyen háromszor megtagadta Urát. Főpapi imádságának későbbi részében maga Jézus mondja: „Nemcsak őérettük könyörgök, hanem azokért is, akik az ő beszédükre hisznek majd én bennem” (20.v.)

Vajon elérte-e Jézus imádsága a célját? Sokban elérte. Hogy minden belső és külső akadály ellenére megmaradt mindmáig az egyház, hogy él az egyház, az mind az Ő közbenjáró könyörgésének gyümölcse. De vajon elérte-e bennem és benned?

3. Mit mond ez az imádság számunkra a Szentlélek Istenről?

A Szentlélek Istenről névszerint nem szól ebben az imádságrészletben Jézus, de imádkozik azért a szolgálatért, amit eltávozása után a Szentlélek fog végezni. Így imádkozik: „És nem vagyok többé a világon, de ők a világon vannak, én pedig Te hozzád megyek. Szent Atyám, tartsd meg őket a te nevedben, akiket nékem adtál, hogy egyek legyenek, mint mi!” (11.v.) A Szentlélek Isten tart meg az Atya nevében, tehát a hitben, és az egységben, tehát a szeretetben. Megmaradni a hitben és a szeretetben van legalább olyan nehéz, mint eljutni a hitre és a szeretetre. Ha nem nehezebb! Miért? Mert Isten népe a világban van, a világ pedig nem táplálja, hanem sorvasztja a hitnek és a szeretetnek. A világnak sodra van, s ez könnyen elsodor Istentől. Az egyiket a gondok, a másikat a gyönyörűségek sodrával. A világnak ez a sodra azután zátonyra sodorja s hajótörötté teszi a hitűket.

Mindennek dacára azonban ez a világ mégis Jézus szeretetének tárgya. Nem lehet tehát imádságának ezeket a szavait: „Nem a világért könyörgök” (9.v.), úgy magyarázni, mintha Jézus nem törődne ezzel a világgal. Ő a világ megváltója (Ján 3,16), s a főpapi imádság 23. versében imádkozik is ezért a világért, hogy övének hitéből és szeretetéből ismerje meg az Atya szeretetét és a Fiú megváltó kegyelmét. Ugyanez a vers mutatja azt is, hogy Jézus szerint a világnak az az érdeke, hogy igazi keresztyének legyenek a keresztyének. Amikor azért imádkozik, hogy a Szentlélek őrizze meg az övéit a hitben és a szeretetben, akkor a világ legfontosabb életérdekéért imádkozik. A sorrend tehát itt is ez: Első az Isten országa, azután jön minden többi más, első a keresztyénség megmaradása, azután a világ. Ahol betartják ezt a sorrendet, ott mindenki jól jár, a hívők is, meg a világ is. Ahol felfordítják ezt a sorrendet, ott mindenki rosszul jár, a hívők is, meg a világ is.

Ennek a megmaradásnak nemcsak a világ, hanem személy szerint a világ fejedelme is akadálya. A Szent Lélek munkáját ellensúlyozni és megakadályozni akarja a gonosz lélek. Az ördög egyik neve: diabolos, ami annyit jelent: összekeverő. Az ördög nem akarja a rendet, az egységet, a tiszta hitet és a szolgáló szeretetet, hanem mindent össze akar keverni.

A Szent Lélek nyomán a káoszból a rend világa lett a teremtéskor, a gonosz lélek nyomán a hit, szeretet és rend világából káosz lesz.

A Szentháromság szolgálatát ismertette meg velünk a mai ige. Azt a szolgálatot, amellyel a Szentháromság szolgál nekünk embereknek s nem azt, amivel nekünk, embereknek kell szolgálni Őt. Aki azonban megismerte a Szentháromságnak ezt a csodálatos szolgálatát, annak a szíve megtelik hálás hódolattal s az elkezdi szolgálni a gondviselő Atyának, a megváltó Fiúnak és a megtartó Szentléleknek. Bárcsak mi is ezek között lehetnénk! Ámen.